

SAJTÓKÖZLEMÉNY

ENSZ Óceánok Évtizede a Budapesti Állatkertben **Az óceánokkal kapcsolatos általános műveltség kibővítése a cél**

Budapest, 2022. március 18. (péntek) – A tengeri élővilág képviselőinek bemutatásával, élményeket adó közönségprogramokkal és tematikus foglalkozásokkal járul hozzá a Budapesti Állatkert az óceánokkal kapcsolatos általános műveltség gyarapításához, kibővítéséhez. Ezzel a munkával a városi intézmény kapcsolódik az ENSZ által meghirdetett Óceánok Évtizede programhoz.

A Fővárosi Állat- és Növénykert csatlakozott a ENSZ által meghirdetett Óceánok Évtizede programhoz. Ennek keretében különösen nagy hangsúlyt fektet az ismeretterjesztésre, az óceánokkal kapcsolatos általános műveltség gyarapítására, amelyet az UNESCO kiemelt jelentőségű globális célként határozott meg.

ENSZ Óceánok Évtizede

2017 decemberében az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlésének 72. ülészakán hirdették meg a 2021-től 2030-ig tartó **Óceánok Évtizedét**. A hivatalos megnevezés „ENSZ Óceántudományi Évtized a Fenntartható Fejlődésért” (UN Decade of Ocean Science for Sustainable Development), de szokták az „Óceánkutatás Évtizedének”, illetve egyszerűen az „Óceánok Évtizedének” is nevezni.

Az ENSZ Kormányközi Oceanográfiai Bizottsága által felügyelt kezdeményezés célja olyan jelentős előrelépés az óceánokkal foglalkozó tudományokban, amely segít az emberiségnek jobban megérteni a világtengerekben lejátszódó folyamatokat, s ezáltal előmozdítja az óceánok védelmét és fenntartható hasznosítását. Ennek érdekében a tudomány képviselői, a különböző országok kormányai, a gazdasági, üzleti élet szereplői, illetve a civil szervezetek közötti szoros együttműködésre van szükség.

Az Óceánok Évtizedének alap gondolata a világoceán, amely tiszta, egészséges, termelékeny és fenntartható módon hasznosítható, kiszámítható, biztonságos, hozzáférhető, illetve inspiráló és kellemes. Ahhoz azonban, hogy a világtengerek ebbe a mindenki számára kívánatos állapotba kerüljenek, illetve ilyen állapotban maradjanak, mindenekelőtt az óceánokkal kapcsolatos tudományos ismereteket kell gyarapítani, hogy alapjául szolgálhassanak az óceánok védelmével, kezelésével, fenntartható hasznosításával kapcsolatos döntéseknek.

Bár az oceanográfia tudománya sokat fejlődött az elmúlt évtizedekben, még ma is sok a megválaszolatlan kérdés. Jó példa erre az a tény, hogy számos égitest felszínét jobban ismerjük, mint az óceánok mélyének domborzatát. De a tengerek élővilágára is igaz, hogy napjainkban is sok meglepetést, ismeretlen fajt tartogat a kutatók számára.

Jóllehet Magyarország nem rendelkezik tengerrel, és ennek megfelelően az óceánok kutatásával foglalkozó szakemberek nemzetközi közösségében is kevés a magyar, mégsem lehet azt mondani, hogy ez a téma hazánkat nem érinti. A világoceán a Föld 71 %-át borítja, vagyis minden, ami az óceánokkal történik, globális hatású, akár az éghajlatról, akár a gazdaságról van szó. Ezt pedig egyetlen ország sem hagyhatja figyelmen kívül.

Az óceánokkal kapcsolatos általános műveltség

Az Óceánok Évtizede nemcsak az óceánkutatással foglalkozók ügye, hanem a széles nyilvánosságé is. Az évtizedhez kapcsolódó egyik központi fogalom az **óceánokkal, világtengerekkel kapcsolatos általános műveltség** (ocean literacy), illetve annak terjesztés, bővítése a széles nyilvánosság körében. Az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete, az UNESCO kiemelten foglalkozik ezzel

a témakörrel, olyan világméretű együttműködést hozva létre, amelynek célja, hogy felhívja a széles nyilvánosság figyelmét az óceánok védelmére és fenntartható hasznosítására.

Ennek az ismeretterjesztő, illetve figyelemfelkeltő tevékenységnek a fókuszában hét fontos üzenet áll, amelyek az alábbiak:

- Az óceánok és tengerek összefüggő világóceánt alkotnak, amelynek sajátos tulajdonságai vannak;
- A világóceán és a tengeri élővilág meghatározó a Föld egészének jellemző sajátosságai szempontjából;
- A világóceán jelentős mértékben befolyásolja az éghajlatot és az időjárást;
- A világóceán teszi Földünket lakhatóvá;
- A világóceán az élővilág és az ökoszisztémák sokféleségének fenntartója;
- A világóceán és az emberiség elválaszthatatlanul szoros kapcsolatban áll egymással;
- A világóceán titkai még ma is nagyrészt ismeretlenek és felfedezésre várnak.

A Budapesti Állatkert szerepe az óceánokra vonatkozó ismeretek terjesztésében

A Fővárosi Állat- és Növénykertnek kiváló lehetőségei vannak arra, hogy hozzájáruljon az óceánokkal, és ezen belül különösen a tengeri élővilággal kapcsolatos ismeretterjesztéshez, szemléletformáláshoz. Hiszen ez az ország leglátogatottabb kulturális intézménye, és így Magyarországon a legtöbb ember itt találkozik a tengeri élővilág eleven képviselőivel.

A tengerek lakóival kapcsolatos ismeretterjesztő, közművelődési munka a Budapesti Állatkertben már százötven esztendő múltra tekint vissza, hiszen 1912-ben itt nyílt meg az ország első, tengeri állatokat is bemutató nyilvános akváriuma. A városligeti intézmény jelenleg több helyszínen is bemutat tengerlakó fajokat. Ezek közül a leghangsúlyosabb a 2018-ban megnyílt Cápasuli, de a Pálmaház alatt található, műemléki oltalom alatt álló patinás Akváriumban is láthatók tengeri állatok az trópusi édesvizek lakói mellett.

A tengeri fajok bemutatásán túl az Állatkert további ismeretterjesztő programokat is szervez a tengeri élővilág megismertetésére. A Cápasuliban heti öt napon merülő cápa látványteret tartanak, amelynek ideje alatt az intézmény munkatársai a helyszínen, élőszóban mutatják be az ott élő cápákat, rájakat és rajhalakat. A Nagyszikla belső terében kialakított Varázshegyben a tengeri élővilág fejlődéstörténetének néhány fontos állomását is felvillantják ősi tengerlakó fajok rekonstrukciójával, az Óriások csarnokában pedig a világtengerek leghatalmasabb termetű lakóiról szerezhetnek ismereteket a látogatók: többek között egy óriás ámbráscet életnagyságú modellje is látható ezen a helyen. Az Állatkert oktatási kínálatában is szerepelek a tengeri élővilággal, az óceáni ökoszisztémákkal kapcsolatos tematikus foglalkozások, amelyeket tanulmányi csoportok vehetnek igénybe előzetes bejelentkezés alapján.

A Fővárosi Állat- és Növénykert egyébként nem először vesz részt az Egyesült Nemzetek Szervezete által meghirdetett évtizedes távlatú programban. A városligeti intézmény korábban a 2005-től 2014-ig tartó ENSZ Fenntarthatóságra Nevelés Évtizedének is aktív részese volt.